

Sygn. akt I ACa 258/12

Sygn. akt I ACa 258/12

i I ACz 355/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Roman Dziczek (spr.)

Sędziowie: SA Lidia Sularzycka

SO Małgorzata Sławińska (del.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Marta Rudnik

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2012 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa Stowarzyszenia (...) w W.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji i zażalenia pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 10 listopada 2011 r.

sygn. akt XXIV C 947/10

1. oddala apelację;

2. odrzuca zażalenie;

3. zasądza od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz Stowarzyszenia (...) w W. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 258/12

I ACz 355/12

UZASADNIENIE

Powód – Stowarzyszenie (...) z siedzibą w W. (dalej – (...)) wniósł o zasądzenie od (...) spółki z o.o. w W. (dalej – Spółka) kwoty 193 420 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Wskazał, że jest to odszkodowanie za naruszenie autorskich praw majątkowych w postaci korzystania z utworów słowno –

muzycznych i muzycznych członków zespołu(...) bez zezwolenia uprawnionego, którego dochodzi na podstawie art. 79 prawa autorskiego jako właściwa organizacja zbiorowego zarządzania.

Pozwana Spółka wniosła o oddalenie powództwa kwestionując legitymację czynną powoda i bierną Spółki oraz zastosowaną stawkę stosownego wynagrodzenia, jako podstawę ustalenia odszkodowania.

Wyrokiem z dnia 10 listopada 2011 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od pozwanej na rzecz powoda dochodzoną kwotę wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 9 lipca 2010 r. do dnia zapłaty i orzekł o kosztach postępowania, które skorygował postanowieniem z dnia 16 grudnia 2011 r.

Sąd ten ustalił, że powód jest stowarzyszeniem, które reprezentuje i udziela pomocy autorom zrzeszonym w stowarzyszeniu oraz autorom niebędącym jego członkami, a także chroni prawa autorskie autorów zagranicznych, o ile wynika to z umów z odpowiednimi stowarzyszeniami zagranicznymi lub z przejścia pod ochronę utworów poszczególnych autorów zagranicznych i innych uprawnionych. (...) działa na podstawie zezwolenia Ministra Kultury i Sztuki, które obejmuje zbiorowe zarządzania prawami do utworów słownych, muzycznych, słowno – muzycznych, min. w przypadku ich zwielokrotnienia i wprowadzania do obrotu.

W dniu 16 marca 2009 r. do gazety (...), której wydawcą jest pozwany, została dołączona płyta DVD pt.(...) – „(...) na której zostały zarejestrowane koncerty zespołu (...) z lat 2004 – 2005, które odbywały się w trzech amerykańskich aglomeracjach. Na płycie zarejestrowano 12 najbardziej znanych utworów grupy wykonywanych w trakcie tych koncertów. Autorami i kompozytorami utworów byli członkowie zespołu: D. E., P. H., A. C. i L. M., którzy powierzyli zarząd prawami autorskimi do swych utworów wydawnictwu (...)V. z siedzibą w Holandii. Spółka ta działała w Polsce pod nazwą (...) spółka z o.o., a od marca 1999 r. – jako (...) spółka z o.o. Powierzyła ona powodowi na czas nieokreślony służące jej autorskie prawa majątkowe do utworów słownych, muzycznych i słowno – muzycznych w zakresie min. utrwalania na nośnikach dźwięku oraz nośnikach obrazu i dźwięku, zwielokrotniania i rozporządzania tymi nośnikami.

Pozwana rozpowszechniła utwory zespołu(...) w nakładzie 48 355 egzemplarzy.

Wynagrodzenie za zwielokrotnienie, przy stawce 2 zł za jeden egzemplarz video muzycznego wynosiło 96 710 zł.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że roszczenie powoda oparte na materialnej podstawie prawnej z art. 79 prawa autorskiego było uzasadnione.

Powód jest organizacją zbiorowego zarządzania, o której mowa w art. 104 prawa autorskiego i jest uprawniony do zarządzania autorskimi prawami majątkowymi w imieniu własnym na rzecz podmiotów uprawnionych, w tym dochodzenia na drodze sądowej roszczeń z tym związanych. W przypadku autorów tworzących zespół (...) powód działał na podstawie umowy z organizacją dysponującą prawem zarządzania ich prawami autorskimi i w zakresie utworów zgłoszonych mu do ochrony. Działalność powoda ma także oparcie, w zakresie istotnym w sprawie, w stosownym zezwoleniu Ministra Kultury.

A zatem, zdaniem Sądu pierwszej instancji, powód był legitymowany czynnie do dochodzenia roszczeń z tytułu autorskich praw majątkowych należnych członkom zagranicznego zespołu(...).

Bierna legitymacja pozwanej wynikała, zdaniem tego Sądu, z wykazanego w sprawie wprowadzenia do obrotu utworów na nośnikach DVD, jako tzw. insert – dodatek do czasopisma. Nie wykazał przy tym pozwany, aby posiadał zgodę twórców utworów, bądź podmiotu, któremu twórcy powierzyli wykonywanie swych praw autorskich.

Sąd odwołał się także do dyspozycji art. 17 i art. 79 ust. 1 pkt 3b prawa autorskiego i zauważył, że stosowne wynagrodzenie to takie wynagrodzenie, które otrzymałby autor, gdyby osoba, która naruszyła jego prawa majątkowe, zawarła z nim umowę o korzystanie z utworu w zakresie dokonanego naruszenia. W tym przedmiocie powód odwołał się do stawek przez siebie ustalonych, które w przypadku tzw. video muzycznego wynosi 2 zł od nośnika. To

wynagrodzenie Sąd uznał za właściwą podstawę ustalenia odszkodowania; stanowiło ono ok. 20% ceny płyty ustalonej przez pozwanego i nie było wygórowane.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., z tym, że w dniu 16 grudnia 2011 r. wydał postanowienie, w którym skorygował wysokość zasądzonych kosztów procesu.

Od wyroku tego w całości apelację wniosła pozwana.

Zarzuciła Sądowi I instancji naruszenie:

- naruszenie prawa procesowego – art. 479¹ w zw. z art. 201 k.p.c. oraz art. 217 § 1 i art. 227 k.p.c. w zw. z art. 479¹² § 1 k.p.c., a także art. 233 § 1 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c.,

- prawa materialnego - art. 79 ust. 1 pkt 3b prawa autorskiego i art. 6 k.c.

Wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i postanowienia o kosztach procesu i oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja nie ma uzasadnionych podstaw.

Wbrew zarzutom apelacji, powód dochodząc odszkodowania z tytułu naruszenia autorskich praw majątkowych na rzecz twórców, nie działa jako przedsiębiorca. Nie miały więc do niego zastosowania przepisy art. 479¹ oraz art. 479¹² k.p.c. Takie stanowisko jest ugruntowane w orzecznictwie tutejszego Sądu Apelacyjnego (por. min. wyroki z dnia 14 września 2009 r., I ACa 534/09, nie publ., czy z dnia 8 lutego 2011 r., I ACa 855/10, nie publ. – których kopie znajdują się w aktach sprawy – k. 130 – 135 i 265 – 271). Znajduje to stanowisko także potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Min. w wyroku tego Sądu z dnia 17 listopada 2011 r. (III CSK 30/11, LEX nr 1129116) stwierdzono, że „1. Organizacja zbiorowego zarządzania, działająca w formie stowarzyszenia może prowadzić dwa rodzaje działalności: statutową i gospodarczą. W odniesieniu do drugiej z nich, prowadzonej według reguł określonych w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej i ustawie o Krajowym Rejestrze Sądowym, może być uznana za przedsiębiorcę. Nie daje to podstaw do uznania, że sprawa dotycząca roszczeń związanych z ochroną autorskich praw majątkowych twórców może być traktowana jako sprawa gospodarcza w rozumieniu art. 479¹ k.p.c. Istotne znaczenie dla określenia charakteru tej sprawy tak w odniesieniu do przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, jak i prawa cywilnego, związanych z terminami przedawnienia roszczeń, ma to, że powód reprezentuje prawa twórców, a wywodzone z nich roszczenia nie należą do zakresu przewidzianego wymienionym przepisem.”

W związku z tym za niezasadne należało uznać również zarzuty naruszenia przepisów art. 201 k.p.c. – poprzez jego niezastosowanie oraz art. 217 i art. 227 k.p.c. – poprzez ich zastosowanie.

Sąd Apelacyjny podziela poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne odnoszące się do uprawnień powoda do reprezentowania praw twórców – członków zespołu (...). Ustalenia te zostały oparte na dowodach z dokumentów oraz zeznaniach świadka; były swobodne, a nie dowolne, oparte na racjonalnych podstawach i zdarzeniach prawnych.

Tym samym legitymacja czynna powoda została wykazana.

Nie mogła też budzić wątpliwości legitymacja bierna pozwanej. Powód wykazał wprowadzenie do obrotu przez pozwaną płyt – nośników DVD – z utworami zespołu(...) (była to w istocie okoliczność faktyczna niesporna), a pozwana nie wykazała, a ten obowiązek ją obciążał (art. 6 k.c.), że dysponowała stosownym prawem nabytym od twórców lub zarządzających ich prawami.

Co do ilości egzemplarzy wprowadzonych do obrotu, ich liczbę wskazał powód, a pozwana nie odniosła się rzeczowo do tych danych; tym samym, na podstawie art. 230 k.p.c. można je było uznać za niezaprzeczone skutecznie. Nie wystarczy bowiem ogólne zaprzeczenie, ale wymagane jest rzeczowe odniesienie się do danej okoliczności (por. wyrok SN z dnia 4 marca 2010 r., I CSK 456/09, LEX nr 688855). W kontekście okoliczności całej sprawy, gdzie pozwana przeczyła oczywistym okolicznościom w postaci wprowadzenia (w ogóle) do obrotu przedmiotowych nośników, mimo niezakwestionowania faktu wydania gazety z płytą (v. k 88 – sprzeciw) i niewykazania, że inny podmiot dokonał wprowadzenia płyt do obrotu jako pierwszy, takie stanowisko należało uznać na taktykę procesową, nieopartą jakimkolwiek dowodzeniem faktów istotnych w sprawie. Tym samym zachodziły podstawy do zastosowania wskazanego przepisu.

Wreszcie za niezasadny należało uznać zarzut wadliwego ustalenia stosownego wynagrodzenia, a tym samym – odszkodowania, o którym mowa w art. 79 ust. 1 pkt 3a prawa autorskiego.

Podzielając w całości stanowisko w tym przedmiocie zaprezentowane przez Sąd pierwszej instancji, jedynie gwoli przypomnienia zauważyć należy, że stosowne wynagrodzenie ustalane umownie pomiędzy pozwanym, a reprezentantem twórców (...) w Polsce – powodem, następowałyby na podstawie stawek zatwierdzonych przez władze stowarzyszenia dla danych nośników. Zasadniczo, o ile pozwana zamierzałaby legalnie skorzystać z praw twórców i wydać zapis ich koncertów na DVD, musiałaby zgodzić się na te warunki, chyba, że w ramach negocjacji i w ramach możliwej „elastyczności (...)” doszłoby do wynegocjowania niższych opłat.

Skoro jednak w niniejszej sprawie nie doszło do podważenia we właściwy sposób adekwatności przyjętych stawek w stosunku do rynkowych stawek dla tej klasy twórczości i zastosowanych nośników zwielokrotnienia (co mogłoby nastąpić przede wszystkim na podstawie opinii biegłego sądowego, odpowiedniej specjalności), ustalenie odszkodowania jako dwukrotności należnego wynagrodzenia było poprawne i nie naruszało powołanych w apelacji przepisów prawa materialnego.

Orzeczenie o kosztach procesu, skorygowane postanowieniem z dnia 16 grudnia 2011 r., odpowiadało regule odpowiedzialności za wynik procesu i obejmowało zwrot należnej opłaty od pozwu, opłaty od pełnomocnictwa i wynagrodzenie radcy prawnego w stawce minimalnej. Nie naruszało więc art. 98 w zw. z art. 99 k.p.c.

Odrębne zaskarżenie orzeczenia o kosztach procesu zażaleniem przez pozwaną było niedopuszczalne w świetle art. 394 § 1 pkt 9 k.p.c., skoro pozwana zaskarżyła orzeczenie co do istoty sprawy.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 385 k. p. c. oraz art. 373 k.p.c. zw. z. z art. 370 i art. 391 k.p.c., a także art. 108 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w zw. z art. 98 § 3 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji. Sąd zasądził na rzecz powoda zwrot kosztów wynagrodzenia radcy prawnego według stawki minimalnej przewidzianej w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych ... (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) w postępowaniu apelacyjnym - § 12 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 6 pkt.